

Prínos E.R.A. Seligmana do dejín novších finančných teórií

Edwin Robert Anderson Seligman

Seligman bol americký ekonóm. Vyštudoval Kolumbijskú univerzitu, svoje vzdelanie získal aj v Nemecku a Francúzku. Tento ekonóm bol predstaviteľom inštitucionalizmu. Z tohoto ekonomického smeru vychádzal aj vo svojej tvorbe, jeho princípy uplatňoval aj vo verejných financiách. Venoval sa aj daňovej problematike, v ktorej bol stúpencom progresivity zdanenia. Vo svojom profesionálnom živote zastával aj funkciu finančného poradcu kubánskej vlády.

Spolu s Richardom T. Elym boli zakladateľmi Americkej asociácie. Cieľom tejto asociácie bola podpora výskumu v oblasti ekonómie, pričom výskum mal vychádzať z historických a štatistických údajov ohľadom hospodárskeho života. Asociácia sa zaoberala aj vydávaním odborných dokumentov o jednotlivých subjektoch hospodárstva. Bola zástancom demokratickej, slobodnej, odbornej a ekonomickej diskusie. Asociácia existuje aj v súčasnosti. Nemá žiadne politické stanovisko a ich členovia nie sú nútení zaujímať stanovisko k jednotlivým ekonomickým problémom. Funguje na apolitickom a demokratickom princípe.¹

Seligmana zaraďujeme medzi zakladateľov Novej školy sociálneho výskumu. Členmi tejto školy boli aj Veblen, Robinson či Dewey. Sídlo tejto univerzity bolo v New Yorku. Bola známa svojou netradičnou, avantgardnou výučbou.

Medzi najvýznamnejšie diela tohto autora patria *Presun a výskyt dane* (1892), *Progresívne zdaňovanie v teórii a praxi* (1894), *Ekonomický výklad dejín a iné*.²

¹ spracované podľa: *American Economic Association/ General information* [online].[cit. 12.11.2009]. Dostupné na internete: <http://www.vanderbilt.edu/AEA/AboutAEA/gen_info.htm>.

² Spracované podľa: *Edwin Robert Anderson Seligman/ encyclopedia.com* [online].[cit. 13.11.2009]. Dostupné na internete: <<http://www.encyclopedia.com/doc/1E1-Seligman.html>>.

Seligman bol presvedčený, že Adam Smith správne popísal základný princíp ekonomického rastu, ktorý sa opiera o egoizmus jednotlivca. Zároveň však dodáva, že výskum ukázal, že ekonomický rast závisí na spoločenskom obchode viac ako na výmene medzi jednotlivcami. Dôležité podľa neho je, aby sa súkromné právo držalo všeobecných spoločenských záujmov. Právo na prácu je podľa neho sväté a nepremlčateľné. Seligman je zástancom daňovej spravodlivosti. Moderná doktrína spravodlivosti v zdanení spočíva v teórii, ktorá hovorí, že dane ostávajú na jednotlivcovi, ktorý ich platí, a to je to hlavné, čo je potrebné na stanovenie rovnosti medzi jednotlivcami.

Výskum však ukázal, že väčšina daní nesopčíva na jednotlivcovi, ktorý ich platí, ale na pôsobení ekonomických síl. Napríklad pri nehnuteľnostiach vo vlastníctve mesta keď rastie nájom alebo klesajú ceny pozemkov, bremeno nesie celá spoločnosť. V prípade hypotekárnych úverov dlžník rovnako nemôže ovplyvniť dane. Čo sa týka cenných papierov, investor nakupuje najmä tie, ktorých výnosy sú oslobodené od dane.

Záver

História ukázala, že jedinou osobnou daňou bola daň z hlavy a priama spotrebná daň. Obe dane však boli spoločnosťou odsúdené. Východisko vidí v presune daňového bremena na daň z majetku.³ Tento názor považuje v daňovej oblasti za prelomový, týmto smerom sa dnes uberajú mnohé svetové vlády. Pri zdanení majetku totiž nedochádza k jeho špekulačnému presunu do iných daňových kategórií. Čo považujem za najdôležitejšie, zdanenie majetku nepôsobí na ľudí demotivujúco tak, ako zdanenie mzdy.

³ spracované podľa: *Edwin Robert Anderson Seligman/ encyclopedia.com* [online].[cit. 13.11.2009]. Dostupné na internete: <<http://www.encyclopedia.com/doc/1E1-Seligman.html>>.